

Sygn. akt II AKa 254/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Krawiec (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisław Rączkowski SSA Jerzy Skorupka
Protokolant:	Iwona Łaptus

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marii Walkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2012 r.

sprawy **S. A.**

oskarżonego z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 kk i art. 157 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 25 maja 2012 r. sygn. akt III K 220/11

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. B. kwotę 600 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz 138 zł z tytułu zwrotu podatku VAT.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy rozpoznał sprawę S. A. oskarżonego o to, że:

w nocy z 30 listopada na 1 grudnia 1993r. w S., woj. (...), działając w zamiarze bezpośrednim, bezpośrednio zmierzał do pozbawienia życia W. W. w ten sposób, iż ugodził go trzykrotnie nożem w okolice klatki piersiowej po stronie lewej i prawej, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na niezwłoczne udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej, w następstwie czego W. W. doznał rany w okolicy łuku żebrowego i rany na klatce piersiowej po stronie lewej przymostkowo, które były ranami powłok nie drążącymi do jam ciała oraz rany na przedniej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej drążącej do jamy opłucnowej, która naruszyła czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni,

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Po rozpoznaniu tej sprawy Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 25 maja 2012 r. uznał oskarżonego S. A. za winnego tego, że:

w nocy z 30 listopada na 1 grudnia 1993r. w S., woj. (...), przewidując możliwość spowodowania u W. W. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu i godząc się na to ugodził go trzykrotnie nożem w okolice klatki piersiowej po stronie lewej i prawej w następstwie czego pokrzywdzony, doznał rany w okolicy łuku żebrowego prawego i rany na klatce piersiowej po stronie lewej przymostkowo, które były ranami powłok nie drążącymi do jam ciała oraz rany na przedniej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej drążącej do jamy opłucnowej, która naruszyła czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni, lecz zamierzonego skutku nie osiągnął z przyczyn od siebie niezależnych, tj. popełnienia czynu z art. 13§ 1 k.k. w zw. z art. 156§1 pkt 2 k.k. i art.157§1 k.k. w zw. z art.11§2 k.k. i za to na podstawie art.14§ 1 k.k. w zw. z art.156§ 1 pkt 2 k.k. i art.11§3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art.63§1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 15 października 2011r. do 25 maja 2012r.

Zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych.

Wyrok powyższy zaskarżył obrońca oskarżonego S. A. zarzucając (dosł. cyt.):

„I. obrazę przepisów postępowania, które miały wpływ na treść wyroku, a mianowicie art.5§1 k.p.k., art.7 k.p.k. w zw. z art.424§1 pkt 1 k.p.k. i art.410 k.p.k. przez oparcie orzeczenia o winie oskarżonego co do popełnienia czynu z art. 13§ 1 k.k. w zw. z art. 156§1 pkt 2 k.k. i art.157§1 k.k. w zw. z art.11§2 k.k. tylko na przypuszczeniach i domniemaniach z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przez przyjęcie, że oskarżony popełnił czyn z art.13§1 k.k. w zw. z art.156§1 pkt 2 k.k. w zbiegu kumulatywnym z art.157§1 k.k. mimo braku jednoznacznych niebudzących wątpliwości dowodów potwierdzających ten fakt;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że oskarżony przewidywał możliwość spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu i godząc się na taki skutek zadał uderzenia w okolice klatki piersiowej czym wyczerpał jednocześnie znamiona czynu z art.13§1 k.k. w zw. z art.156§1 pkt 2 k.k. mimo, że realnie uderzając nożem W. W. i zadając mu trzy rany klute spowodował u pokrzywdzonego naruszenie czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni tj. doprowadził wyłącznie do powstania skutku z art.157§1 k.;

III. rażąco niewspółmierność kary pozbawienia wolności, mimo iż adekwatna do stopnia winy byłaby kara zezwalająca na warunkowe zawieszenie”.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o (dosł. cyt.):

„zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I w ten sposób, że oskarżonego S. A. uznaje za winnego tego, że w nocy z 30 listopada na 1 grudnia 1993r. w S. w nocy z 30 listopada na 1 grudnia 1993r. w S., ugodził W. W. trzykrotnie nożem w okolice klatki piersiowej po stronie lewej i prawej w następstwie czego pokrzywdzony doznał rany w okolicy łuku żebrowego prawego i rany na klatce piersiowej po stronie lewej przymostkowo, które były ranami powłok nie drążącymi do jam ciała oraz rany na przedniej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej drążącej do jamy opłucnowej, która naruszyła czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni, tj. popełnienia czynu z art. 157§ 1 k.k. i wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew podniesionemu w niej zarzutom, Sąd Okręgowy nie dopuścił się w toku wyrokowania naruszenia przepisów prawa procesowego, ani też błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia. Brak jest również podstaw do uznania, że wobec oskarżonego orzeczono rażąco niewspółmierną (surową) karę pozbawienia wolności w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Wbrew twierdzeniu autora apelacji, nie doszło w pierwszej instancji do naruszenia art. 5 § 1 k.p.k. Zasada domniemania niewinności wyrażona w tym przepisie implikuje szereg konsekwencji procesowych, m.in. wyrażoną w art. 5§2 k.p.k. zasadę *in dubio pro reo*. Obronca oskarżonego nie wykazał jednak w środku odwoławczym, aby powyższe zasady zostały przez Sąd I instancji naruszone w toku orzekania. Twierdzenie o naruszeniu art. 5 § 1 k.p.k. jest zatem całkowicie gołosłowne.

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut obrazy art. 7 k.p.k., bowiem Sąd Okręgowy dokonał trafnej (zgodnej z regułami określonymi we wskazanym przepisie) oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wyciągając logiczne i właściwe wnioski z przeprowadzonych dowodów co do sprawstwa i winy oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu. Zastosował przy tym prawidłową kwalifikację prawną w odniesieniu do owego czynu. Autor apelacji nie wykazał skutecznie, aby Sąd pierwszej instancji, dokonując oceny dowodów, pominął jakikolwiek dowód przeprowadzony w toku postępowania lub naruszył zasadę prawidłowego rozumowania, albo dokonał owej oceny wbrew wskazaniom wiedzy lub doświadczenia życiowego. Wywody apelującego w tej kwestii sprowadzają się jedynie do zwykłej polemiki z oceną dowodów zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (bez wykazania obrazy art. 7 k.p.k.), co czyni ów zarzut nieskutecznym.

Brak jest również podstaw do uznania, iż Sąd *meriti* w toku wyrokowania naruszył art. 410 k.p.k. Sąd I instancji wydając zaskarżony wyrok oparł się na całokształcie materiału dowodowego ujawnionego podczas rozprawy głównej, a w uzasadnieniu orzeczenia wskazał jakie fakty uznał za udowodnione lub nie i na jakich w tej mierze oparł się dowodach.

Nie zasługuje również w związku z powyższym na uwzględnienie zarzut obrazy art. 424 § 1 k.p.k., albowiem wbrew stanowisku autora apelacji uzasadnienie zaskarżonego wyroku spełnia wszelkie kryteria wynikające z powołanego przepisu. Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się w tym zakresie po stronie Sądu I instancji tych uchybień, które dostrzega apelujący.

Ponadto autor apelacji podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, ograniczył się w istocie do zwykłej polemiki z oceną materiału dowodowego dokonaną w pierwszej instancji. Nie wykazał jednak – o czym wcześniej wspomniano – aby Sąd Okręgowy naruszył art. 7 k.p.k., czego implikacją byłby błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje przedstawioną przez Sąd *meriti* w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku analizę poszczególnych dowodów (w tym wyjaśnień oskarżonego), albowiem została ona przeprowadzona dokładnie, z zachowaniem reguł logicznego rozumowania. Sąd ten znaczną część uzasadnienia orzeczenia poświęcił ocenie zeznań świadków: M. C., A. B., T. O. i W. W. oraz opinii biegłej z zakresu medycyny sądowej, wykazując, że dowody te są wiarygodne. Ocena ta jest przekonująca i przez autora apelacji nie została zakwestionowana.

Zgromadzone w sprawie dowody w sposób jednoznaczny wskazują, że oskarżony S. A. ugodził pokrzywdzonego W. W. trzykrotnie nożem w klatkę piersiową. Czyn ten słusznie nie został zakwalifikowany przez Sąd *meriti* jako usiłowanie zabójstwa, o czym zdecydowała przede wszystkim analiza strony podmiotowej owego czynu (brak po stronie oskarżonego zamiaru zabójstwa).

Należy podkreślić, że apelujący nie kwestionuje faktu zadania przez oskarżonego trzech ciosów nożem w klatkę piersiową pokrzywdzonego. Kwestionuje natomiast kwalifikację prawną tego czynu przyjętą w zaskarżonym wyroku. Zgodnie z poglądem apelującego zgromadzony materiał dowodowy pozwala jedynie na przypisanie oskarżonemu czynu z art. 157 § 1 k.k. W celu uzasadnienia swojego stanowiska w tej kwestii apelujący powołuje się na opinię biegłej z zakresu medycyny sądowej, wyciąga z niej jednak błędne wnioski. Ze wspomnianej opinii (pisemnej i uzupełniającej

złożonej na rozprawie) jednoznacznie wynika, że pokrzywdzony doznał trzech ran kłutych klatki piersiowej, to jest rany w okolicy łuku żebrowego prawego i rany na klatce piersiowej po stronie lewej przymostkowo, które były ranami powłok i nie drążyły do jam ciała. Natomiast trzecia rana na przedniej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej, umiejscowiona bardziej zewnętrznie niż rana umiejscowiona przymostkowo, drążyła do jamy opłucnowej.

Nie ma przy tym znaczenia podnoszona przez apelującego okoliczność, że w świetle opinii biegłej istnieją wątpliwości, czy uraz ten spowodował u pokrzywdzonego odmę opłucnową. Uraz ten doprowadził do powstania skutku z art. 157 § 1 k.p.k., był on jednak niebezpieczny dla życia, gdyż godził w obszar, gdzie znajdują się ważne dla człowieka organy wewnętrzne. Fakt ten w powiązaniu ze sposobem działania oskarżonego tempore criminis wskazuje, że przewidywał on możliwość spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu i godził się na taki skutek (zadał pokrzywdzonemu trzy ciosy nożem w okolicę klatki piersiowej). Miejsca, w których rany kłute zostały zadane są obszarami newralgicznymi dla życia człowieka, z czego oskarżony z pewnością zdawał sobie sprawę. Słusznie zatem podkreślił Sąd Okręgowy, że oskarżony w chwili popełnienia przypisanego mu czynu był osobą o odpowiednim doświadczeniu życiowym i był w stanie przewidzieć, że trzykrotne uderzenia nożem w klatkę piersiową mogą spowodować ciężkie skutki w postaci choroby realnie zagrażającej życiu pokrzywdzonego. Sąd meriti prawidłowo ustalił w związku z tym, że oskarżony działał w zamiarze ewentualnym spowodowania takich skutków. Stąd w pełni uzasadniona jest kwalifikacja prawna jego czynu - z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Realny brak skutku w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego, wynikał z przyczyn niezależnych od oskarżonego (właściwa pomoc medyczna udzielona W. W. bezpośrednio po zajściu – vide str. 3 in principio uzasadnienia orzeczenia).

W powyższym kontekście warto przytoczyć pogląd Sądu Najwyższego zawarty w postanowieniu z dnia 13 stycznia 2011 r. (II KK 188/10 OSNKW 2011/2/17, Biul. SN 2011/2/13).

Sąd Najwyższy podkreślił we wskazanym judykacie, iż „Nie budzi wątpliwości, że przyjmowanie tzw. zamiaru ogólnego przy przestępstwach przeciwko życiu i zdrowiu wymaga, gdy chodzi o art. 156 § 1 k.k., aby zamiar sprawcy obejmował nie jakiegokolwiek naruszenie czynności narządów ciała lub rozstrój zdrowia, ale **w aspekcie choćby ewentualnym ciężki uszczerbek na zdrowiu, w tym wynikający np. ze sposobu działania sprawcy**. Ponadto między zachowaniem sprawcy a tym skutkiem musi istnieć związek przyczynowy, choć oczywiście nie jest wymagane uświadomienie sobie przez niego dokładnego przebiegu tego związku”.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę w cytowanym orzeczeniu m.in. na sposób działania sprawcy w aspekcie ewentualnego zamiaru spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. W uzasadnieniu owego judykatu, stwierdzono, iż „... od dawna przyjmuje się, iż na zamiar sprawcy może też wskazywać opisany w przypisanym czynie sposób jego działania, np. kilkakrotne uderzenie, znaczna siła ciosu w określone miejsce czy rodzaj użytego narzędzia (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1971 r., Rw 1202/71, OSNKW 1972, z.3, poz. 54, czy wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 stycznia 1997 r., II AKa 283/96, OSNPriPr 1998, nr 5, poz. 19 oraz z dnia 8 lutego 2001 r., II AKa 36/01, OSPriPr 2002, nr 3, poz. 15)”.

Jak już wyżej stwierdzono sposób działania oskarżonego polegający na zadaniu W. W. trzech ciosów wyjątkowo niebezpiecznym przedmiotem jakim jest nóż w klatkę piersiową (a więc obszar, w którym znajdują się newralgiczne dla życia organy wewnętrzne człowieka), przy czym jeden z tych ciosów był na tyle silny, że przebił powłoki i przeniknął do jamy opłucnowej ofiary, wskazuje, że przewidywał on (w realiach zdarzenia) możliwość spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i godził się z tym (skoro pierwszy cios nożem wymierzony w klatkę piersiową ofiary sprawca ponowił jeszcze dwukrotnie w ten sam obszar). Brak owego ciężkiego skutku wynikał natomiast z przyczyn niezależnych od oskarżonego.

Z tych względów zarzut II apelacji, w którym autor kwestionuje przyjętą w zaskarżonym wyroku kwalifikację prawną przypisanego oskarżonemu czynu jest bezzasadny.

Jak wspomniano na wstępie bezzasadny jest również zarzut III apelacji dotyczący rażącej niewspółmierności (surowości) orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności.

Z treści środka odwoławczego wynika, że zarzut ten apelujący sformułował w związku z zarzutem II dotyczącym błędnej – jego zdaniem – kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu. We wniosku apelacji autor postulując zmianę owej kwalifikacji w kierunku art. 157 § 1 k.k., postuluje równocześnie wymierzenie oskarżonemu (na podstawie powołanego przepisu) kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Jak już wcześniej podniesiono zarzuty I oraz II środka odwoławczego są bezzasadne, a co za tym idzie brak jest podstaw do zmiany kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu na art. 157 § 1 k.k. Prawidłowe przyjęcie jako podstawy wymiaru kary art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 §3 k.k. implikuje wymiar owej kary. Ustawowe granice wymiaru kary pozbawienia wolności określone w art. 156 § 1 k.k. wynoszą 1 rok (dolna granica) i 10 lat (górną granicą). Orzeczonej wobec oskarżonego kara 3 lat pozbawienia wolności oscyluje zatem w pobliżu dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Mając na względzie wpływające na wymiar kary okoliczności obciążające i łagodzące dokładnie przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (str. 11-12) brak jest podstaw do uznania, że orzeczonej wobec oskarżonego kara 3 lat pozbawienia wolności (w pobliżu dolnej granicy ustawowego zagrożenia) razi nadmierną surowością. Tym samym zarzut rażącej niewspółmierności owej kary Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadny.

W tym stanie rzeczy – mając na uwadze powyższe – Sąd Apelacyjny, uznając apelację za bezzasadną, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Orzeczenie o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze opiera się o art. 624 § 1 k.p.k.

Koszty nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz występującego w drugiej instancji obrońcy na podstawie art. 29 ustawy – prawo o adwokaturze.